Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Algemene Rekenkamer
De heer P. Duisenberg, president
Postbus 20015
2500 EA DEN HAAG

Directie Financieel Economische Zaken

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum 14 oktober 2026
Betreft Bestuurlijke reactie rapport 'PPS-i-regeling

Ons kenmerk
FEZ / 108500691

Uw kenmerk

Bijlage(n)

Geachte heer Duisenberg,

Hierbij stuur ik u mijn reactie op de voorlopige uitkomsten van uw onderzoek 'Innovatiesubsidies onder de loep'. Ik ben u zeer erkentelijk voor uw rapport en de daarin opgenomen aanbevelingen. Graag reageer ik achtereenvolgens op uw bevindingen en aanbevelingen.

Uw onderzoek biedt herkenbare en constructieve aanknopingspunten om de doelmatigheid van het instrument in de toekomst te verbeteren. De Publiek Private Samenwerking (PPS)-innovatieregeling (i-regeling) wordt niet verlengd. Momenteel wordt gewerkt aan een nieuwe regeling met vergelijkbare doelstellingen. Ik neem uw inzichten graag mee bij de verdere uitwerking van deze nieuwe regeling, die vanaf 2028 van kracht zal zijn.

In uw rapport gaat u uit van twee doelstellingen van de subsidieregeling, namelijk: (1) het stimuleren van innovatieve onderzoeksprojecten die bijdragen aan de innovatieprioriteiten van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en (2) het vergroten van private investeringen in publiek-privaat onderzoek. U concludeert dat de huidige verdeling van de subsidiemiddelen over de 12 Topconsortia voor Kennis en Innovatie (TKI's) suboptimaal is om beide doelstellingen te realiseren en dat de regeling daarom ondoelmatig is.

Zoals u op pagina 14 van uw rapport aangeeft, is het doel van de subsidieregeling het stimuleren van innovatieve samenwerkingen die bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen, zoals beschreven in de missies onder het Missiegedreven Innovatiebeleid (MIB) en aan het verdienvermogen van het bedrijfsleven op langere termijn. De missies en wat nodig is om deze te realiseren, zijn leidend, en niet het maximaliseren van de private bijdrage van bedrijven aan onderzoek.
Om de missies te realiseren, zijn zowel fundamenteel als meer experimenteel onderzoek nodig. Bedrijven zijn minder geneigd om in fundamenteel onderzoek te investeren, omdat dit verder van de markt afstaat. Desalniettemin is dit nodig om de missies te realiseren. Uw aanbeveling om te onderzoeken hoe private investeringen in onderzoek verder kunnen worden vergroot, is waardevol. Bij de vormgeving van de nieuwe regeling zal dit verder worden bekeken.
Ik erken dat de huidige verdeling van de middelen over de TKI's niet leidt tot de hoogst haalbare kwantiteit van PPS-onderzoeken die aansluiten bij de prioriteiten

van EZK. Dat is echter niet het enige uitgangspunt van de PPS-I. De regeling is gericht op het verwezenlijken van de rijksbrede doelstellingen van het MIB. De regeling richt zich daarom niet uitsluitend op de prioriteiten van EZK, zoals de Nationale Technologiestrategie (NTS) en digitalisering, maar ook op andere thema's binnen het MIB. De verdeling van het budget over de TKI's spitst zich daarom niet toe tot enkel de prioriteiten van EZK. Bij het opstellen van de nieuwe subsidieregeling, die in 2028 van kracht zal zijn, wil ik de inzet van EZK-middelen sterker richten op de prioriteiten van EZK, zoals ook in uw rapport wordt aanbevolen. Dit zal onder meer tot uiting komen in de verdeling van de beschikbare middelen over thema's die aansluiten bij de NTS en digitalisering.

In het rapport wordt ook benoemd dat vanwege de betrokkenheid van de TKI's bij de uitvoering van de regeling moeilijk kan worden gestuurd op een doelmatige inzet van middelen. Ik erken dat de huidige werkwijze, waarbij TKI's als tussenstap fungeren om innovatiemiddelen uiteindelijk bij consortia van bedrijven en kennisinstellingen te krijgen, beperkingen met zich meebrengt. In de nieuwe PPS-regeling zal daarom ook van dit systeem worden afgestapt. Innovatiemiddelen kunnen dan rechtstreeks bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) worden aangevraagd. Hierdoor kunnen EZK en andere departementen die gebruik willen maken van het instrument zelf de doelen en prioriteiten voor de inzet van de middelen bepalen en hierop sturen.

Daarnaast constateert u dat een verdeling van de middelen over de TKI's op basis van historie niet leidt tot een optimale inzet van de middelen en daarmee ook niet tot optimale resultaten. In 2024 werd duidelijk dat de systematiek van de PPS-toeslagregeling om inhoudelijke en budgettaire redenen niet langer houdbaar was. Een substantiële wijziging van de budgetverdeling was in 2024 echter niet mogelijk vanwege de langjarige subsidierelatie met de TKI's. Deze subsidierelatie brengt met zich mee dat EZK niet zonder meer plotselinge, substantiële wijzigingen kan aanbrengen in de hoogte van de aan de TKI's toegekende subsidie, omdat dit indirect ook gevolgen heeft voor de financiering van de TKI's zelf. Ook met de introductie van de PPS-I kon daarom niet zonder risico worden afgeweken van de historische verdeling van de middelen over de TKI's. Door in 2025 tijdig de beëindiging van de huidige PPS-I regeling per 2028 aan te kondigen, ontstaat de mogelijkheid om in een nieuwe regeling een andere verdelingssystematiek te hanteren die beter aansluit bij de prioriteiten van EZK.

Tot slot beveelt u aan te onderzoeken hoe de sturing op de besteding van de middelen kan worden vergroot. Ik stel deze aanbeveling op prijs. Dit is dan ook een van de kernpunten in de vormgeving van de nieuwe regeling. Deze aanbeveling kan voor het laatste openstellingsjaar van de PPS-I niet meer worden meegenomen, omdat de budgetverdeling per TKI al voor de zomer van 2026 was gecommuniceerd.

Heleen Herbert
Minister van Economische Zaken en Klimaat